

Sygn. akt I ACa 1373/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Regina Kurek
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek (spr.) SSO del. Izabella Dyka
Protokolant:	st. sekr. sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 16 maja 2018 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **Banku (...) w L.**

przeciwko **(...)spółce z o.o. w K.**

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 12 czerwca 2017 r. sygn. akt I C 1142/16

oddala apelację.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Regina Kurek SSO del. Izabella Dyka

Sygn. akt : I ACa 1373/17

UZASADNIENIE

W uwzględnieniu w całości żądania Banku (...) w L. , skierowanego przeciwko pozwanemu (...) - spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o zwrot świadczenia z tytułu umowy kredytowej , w warunkach uprzedniego zawieszenia postępowania wobec drugiego z pozwanych- poręczyciela spłaty kredytu- D. Z. , w stosunku do którego została ogłoszona upadłość jako osoby fizycznej , Sąd Okręgowy w K.wyrokiem z dnia 12 czerwca 2017r :

- zasądził od strony pozwanej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K., na rzecz strony powodowej Banku (...) w L. , kwotę 198.072,06 zł wraz z dalszymi umownymi odsetkami liczonymi od kwoty 187.953,43 zł, w wysokości czterokrotnej stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego w stosunku rocznym – nie więcej niż maksymalne odsetki za opóźnienie - od dnia 11 maja 2016 r[pkt I] oraz ,

- obciążył pozwaną spółkę , na rzecz powodowego Banku kwotą 17.121 zł , tytułem zwrotu kosztów procesu [pkt II sentencji wyroku]

Sąd Okręgowy ustalił następujące fakty istotne dla rozstrzygnięcia :

W dniu 13 października 2014 r. strony zawarły umowę kredytu (...) nr (...), na podstawie której Bank (...)w L. udzielił (...)spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. , kredytu (...), w maksymalnej kwocie 200.000 zł od dnia 13 października 2014 r. do 12 października 2015 r.

W § (...) umowy postanowiono, że od wykorzystanego kredytu Bank pobiera odsetki wg zmiennej stopy procentowej, stanowiącej sumę stopy bazowej WIBOR dla terminu 1 – miesięcznego i marży Banku w wysokości 4,3%.

W § (...)strony ustaliły terminy spłaty zobowiązania kredytowego zaznaczając, iż ostateczny termin spłaty kredytu, odsetek i innych należności przypada na dzień 12 października 2015r. W §(...)umowy postanowiono, że od zadłużenia przeterminowanego Bank nalicza odsetki wg zmiennej stopy oprocentowania, odpowiadającej wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP.

Z kolei w §(...) wynikało , że strona powodowa będzie mogła wypowiedzieć umowę kredytu w przypadku utraty przez kredytobiorcę zdolności kredytowej albo niedotrzymania przez niego warunków udzielenia kredytu , określonych w umowie a w szczególności m.in. niespłacenia przez kredytobiorcę zadłużenia w terminie określonym w umowie lub w monitach. Okres wypowiedzenia wynosił 30 dni , a w razie zagrożenia upadłością kredytobiorcy – 7 dni.

W dniu 13 października 2014 r. została podpisana także umowa poręczenia , w której D. Z. poręczył za zobowiązania dłużnika – (...)spółki z o.o. w K., wynikające ze wskazanej wyżej umowy.

Poręczyciel zobowiązał się wykonać zobowiązanie po otrzymaniu zawiadomienia Banku o opóźnieniu w spłacie należności przez dłużnika, przez zapłatę sumy zadłużenia bądź niezwłocznie, bądź w sposób i terminach wskazanych przez Bank.

Pismami z dnia 27 stycznia 2016 r. strona powodowa wezwała kredytobiorcę i poręczyciela do spłaty należności w kwocie 192.566,41 zł wraz z dalszymi odsetkami i kosztami wynikającej z tytułu umowy kredytowej , w terminie 14 dni roboczych. Jednocześnie Bank poinformował strony o możliwości złożenia przez kredytobiorcę wniosku o restrukturyzację w terminie 14 dni roboczych liczonych od dnia otrzymania niniejszego wezwania wraz z dokumentami pozwalającymi na ocenę jego sytuacji finansowej i gospodarczej , wskazując, iż brak zapłaty należności lub niezłożenie wniosku o restrukturyzację w wyznaczonym terminie, skutkować będzie wystąpieniem przez bank na drogę sądową w celu dochodzenia należności z tytułu niespłaconego kredytu .

Pismem z dnia 10 lutego 2016 r. pozwana spółka zwróciła się do Banku z wnioskiem o negocjacje warunków spłaty kredytu, wnosząc o zmianę harmonogramu spłat w taki sposób, aby rata miesięczna wyniosła ok. 3000 zł i umorzeniu uległy ewentualne odsetki karne. Wnioskując w ten sposób wskazywała na zaległości w spłacie innych zobowiązań.

W odpowiedzi na wniosek , datowanej na 23 lutego 2016 r. strona pozwana odmówiła tej propozycji.

Wezwanie do zapłaty zostało ponowione przez stronę pozwaną w dniu 11 kwietnia 2016r ze wskazaniem , iż należność wobec kredytodawcy zamyka się w kwotę 196 458, 46 zł , a termin w jakim należy ją zaspokoić wynosi siedem dni roboczych.

Działalność pozwanej spółki od 30 czerwca 2016 r. pozostaje zawieszona.

Z dalszej części ustaleń Sądu Okręgowego wynika , że na dzień 11 maja 2016 r. , w księgach Banku (...)w L. figurowało wymagalne zadłużenie dłużnika (...)sp. z o.o. z siedzibą w K. i D. Z. z tytułu umowy kredytu(...)nr (...)z dnia 13 października 2014 r. wraz z umową poręczenia z dnia 13 października 2014 r. na ogólna kwotę 198.072,06 zł w tym:

- kapitał – 187.953,43 zł,
- odsetki od rat zapadłych naliczone od dnia 31 października 2015 r. – 9.989,86 zł,
- odsetki zapadłe naliczone od dnia 30 października 2015 r. – 24,49 zł,
- koszty wezwań – 60 zł,
- koszty egzekucyjne – 44,28 zł., a nadto

Roszczenie o zapłatę dalszych zmiennych odsetek od zadłużenia przeterminowanego , w wysokości 10 % w stosunku rocznym.

W ramach rozważań prawnych , uznał , że żądanie strony powodowej jest usprawiedliwione a zarzut , którym broniła się spółka nie jest trafny , podobnie jak nieuzasadnionym był jej wniosek o rozłożenie obciążającej ją sumy świadczenia na raty.

W pierwszej kolejności wskazał , że strona pozwana nie negowała istnienia po swojej stronie długu wobec banku , jego umownej podstawy oraz rozmiaru ilościowego. .

Wskazał , iż strony były związane umowa kredytu (...), do maksymalnej sumy 200 000złotych , którego powodowy Bank zobowiązał się udzielać w okresie jej trwania , pomiędzy 13 października 2014 i 12 października 2015r , była bowiem zawarta na okres dwunastu miesięcy.

Wobec tego niezasadny jest zarzut pozwanej spółki , iż Bank był zobowiązany zastosować procedurę opisana przez art. 75 c ustawy Prawo bankowe , skoro regulacja ta weszła w życie na podstawie ustawy z dnia 25 września 2015r o zmianie ustawy prawo bankowe i niektórych innych ustaw [DzU z 2015 poz. 1854] , obowiązującej od dnia 27 listopada 2015r b , a zatem później aniżeli data , w której umowa zawarta przez strony wygasła , na skutek upływu terminu jej obowiązywania.

Restrukturyzacja polega bowiem na zmianie warunków lub terminów spłaty zobowiązania kredytowego , co może dotyczyć tylko umów , które nadal pomiędzy stronami obowiązują

Stad też zasadniczy argument obronny strony pozwanej , iż nie dochowanie przez bank obowiązków umownych wynikających z tego przepisu wykluczyło wymagalność wierzytelności Banku , której obecnie dochodzi jest niezasadny, tym bardziej , jak pisze Sąd , że ustawodawca nie przewidział w ramach opisanej zmiany prawa bankowego , aby nie dochowanie przez bank tego , nowo wprowadzonego obowiązku umownego , miało mieć skutek w postaci braku takiej wymagalności.

Uznając , że może zostać podzielony wniosek strony pozwanej o rozłożenie dochodzonego świadczenia na raty , Sąd Okręgowy wskazując na wyjątkowość zastosowania art. 320 kpc argumentował , że zastosowanie tej instytucji musi być poprzedzone rozważeniem sytuacji nie tylko dłużnika ale także wierzyciela , a wskazane przez wnioskującego rozłożenie okoliczności faktyczne muszą stanowić o dostatecznym zapewnieniu respektowania także interesu drugiej strony która musi mieć pewność , że dłużnik zrealizuje swój obowiązek, chociaż na innych warunkach niż pierwotnie określone.

Okoliczności do których odwołała się(...)dla uzasadnienia tego żądania nie są , zdaniem Sądu dostatecznymi do tego, aby taka pewność po stronie Banku - wierzyciela - potwierdzić.

Podstawą rozstrzygnięcia o kosztach procesu była norma art. 98 §1 i 3 kpc.

W apelacji od tego wyroku , zaskarżając go w całości (...)spółka z o. o. w K. , domagała się wydania rozstrzygnięcia reformatoryjnego, w ramach którego powództwo zostanie oddalone w całości względnie świadczenie obciążające spółkę zostanie rozłożone na raty.

Skarżąca postulowała także aby w warunkach nie uwzględnienia apelacji nie obciążać jej kosztami na rzecz strony przeciwnej.

Środek odwoławczy został oparty na następujących zarzutach :

- naruszenia prawa materialnego , w następstwie niezastosowania art. 75 c ust. 1-5 ustawy Prawo bankowego , jako konsekwencji niepoprawnego uznania przez Sąd I instancji , że wierzytelność strony powodowej wobec skarżącej z tytułu umowy kredytowej , która wiązała strony nie podlegała restrukturyzacji na warunkach określonych w nowelizacji ustawy prawo bankowe z 25 września 2015r ,

- naruszenia prawa procesowego , w sposób mający dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie , a to :

a/ art. 320 kpc i 102 kpc wobec wyrażenia oceny , że sytuacja finansowa spółki nie uzasadniała dostatecznie zarówno rozłożenia świadczenia należnego Bankowi na raty ani nie obciążania jej kosztami procesu ,

b/ art. 233 §1 kpc w zw z art. 299 kpc , jako następstwa nie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania strony pozwanej , a wobec tego nie wyjaśnienia aktualnej sytuacji finansowej skarżącej spółki.

Strona powodowa domagała się oddalenia apelacji , jako pozbawionej usprawiedliwionych podstaw.

Rozpoznając apelację , Sąd Apelacyjny rozważył :

Środek odwoławczy pozwanej spółki nie jest uzasadniony i podlega oddaleniu.

Chybione są zarzuty naruszenia prawa procesowego.

Naruszenia art. 233 §1 kpc skarżąca wiąże jedynie z tym , iż Sąd nie przeprowadził dowodu z przesłuchania strony pozwanej , wobec tego nie ustalając danych dotyczących aktualnej sytuacji finansowej pozwanej , niepoprawnie [a co najmniej przedwcześnie] uznając , że wniosek o rozłożenie na raty zasądzonego świadczenia jest nieuzasadniony.

Tak motywowany zarzut przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów jest chybiony już chociażby z tego powodu , że w jego ramach ani też w drodze odrębnego zarzutu wadliwości ustaleń , apelująca nie kwestionuje konstatacji faktycznej Sądu I instancji zgodnie z którą od 30 czerwca 2016r działalność gospodarcza spółki jest zawieszona.

Gdy do tego dodać , że subsydiarny charakter dowodu z przesłuchania stron , wyklucza obowiązek jego przeprowadzanie w każdym postępowaniu , pozostawiając, w zgodzie z treścią art. 299 kpc, taką potrzebę każdorazowej ocenie Sądu rozstrzygającego sprawę, stwierdzić należy , że nie przeprowadzając tego dowodu Sąd normy tej nie naruszył , skoro inne okoliczności ustalone w sprawie na podstawie dokumentów , pozwoliły na jednoznaczne stwierdzenie , że wniosek obecnie skarżącej o rozłożenie dochodzonego świadczenia na raty nie jest usprawiedliwiony , właśnie m . in z uwagi na złą kondycję finansową spółki - dłużnika , która nie stanowi dostatecznego zapewnienia , iż zobowiązanie wobec Banku , na warunkach oznaczonych przez Sąd , zostanie jednak [dobrowolnie] spełnione.

Konkludując, skoro tylko w ten , opisany wyżej sposób , apelująca motywowała stawiany zarzut , z przyczyn już podanych, nie może on być uznany za trafny.

Taka jego ocena ma to następstwo , iż ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy , jako poprawne i kompletne , Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne.

Nie ma racji skarżąca także , gdy podnosi drugi z zarzutów procesowych.

Rozłożenie świadczenia na raty , przy zastosowaniu art. 320 kpc może nastąpić wyjątkowo.

Opisana sytuacja pozwanej spółki , która od niemal dwóch lat nie prowadzi operacyjnej działalności gospodarczej wyklucza , wobec braku gwarancji realnego wykonania świadczenia rozłożonego raty , uznanie jej żądania za uzasadnione.

Nie można tracić z pola widzenia tego , że zastosowanie tej wyjątkowej możliwości zmiany warunków wykonania zobowiązania naruszałoby interes wierzyciela , który także musi być brany pod rozwagę , w ramach oceny takiego wniosku.

Nie można też zasadnie podnosić , jak czyni to , w ramach ocenianego zarzutu pozwana , że błędem procesowym Sądu Okręgowego było nie zastosowanie wobec spółki , w odniesieniu do rozliczenia stron z tytułu kosztów procesu , dobrodziejstwa normy art. 102 kpc.

Przepis ten , jako wyjątkowy , nie może , w zakresie zastosowania , podlegać rozszerzającej wykładni , a o jego ewentualnym zastosowaniu decyduje nie tylko sama sytuacja finansowa strony , która mogłaby z niego skorzystać ale także charakter sprawy , w której ograniczenie lub wyłączenie zastosowania ogólnej reguły rządzącej rozliczaniem kosztów procesu, ze względu na zasady słuszności i sprawiedliwości , miałyby być zastosowane.

Skarżąca spółka ogranicza się , w ramach swojego apelacyjnego stanowiska w tym zakresie do twierdzeń dotyczących jej kondycji majątkowej i finansowej , nie odnosząc się zapełnienie do drugiej z wyróżnionych przesłanek warunkujących zastosowanie tego przepisu.

Zaniechanie to wyklucza uznanie , że nie stosując tej normy , w ramach rozliczenia pomiędzy stronami kosztów procesu , Sąd Okręgowy naruszył prawo procesowe.

Nie trafny jest również zarzut naruszenia prawa materialnego.

Na wstępie zauważyć należy , że z niekwestionowanych w tym zakresie ustaleń wynika , że strona powodowa przed wytoczeniem powództwa , mimo , iż umowa stron przestała obowiązywać przed wejściem w życie art. 75 c prawa bankowego , informowała pozwaną o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia kredytowego , nadto odpowiedziała [negatywnie] na takie żądanie spółki(...).

Podniesienie mimo tych okoliczności zarzutu prawno - materialnego wymaga w ramach kontroli instancyjnej odniesienia się do niego.

Zmiana ustawy Prawo bankowe dokonana na podstawie ustawy z dnia 25 września 2015r O zmianie ustawy prawo bankowe i niektórych innych ustaw [DzU z 2015 poz. 1854], wprowadzająca do treści Prawa bankowego normę art. 75 c , zaczęła obowiązywać po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia [art. 13 ustawy] z dniem 27 listopada 2015r.

Artykuł 12 ustawy nakazujący Bankom i SKOK dostosowanie, w ciągu 30 dni od daty wejścia jej w życie swojej działalności do nowego uregulowania , przy braku innych o charakterze przejściowym , usprawiedliwia wniosek że obowiązek ten dotyczy nie spłaconych zobowiązań z umów o udzielenie kredytu [pożyczki pieniężnej] , które , w dacie wejścia w życie nowego przepisu trwają lub zostaną zawarte po tej dacie.

Wzmacnia argumentacyjnie taką ocenę wniosek treść ust. 3 art. 75 c określającego na czym może polegać restrukturyzacja zadłużenia postulowana przez kredytobiorcę [pożyczkobiorcę] .

Skoro jest tam mowa o korekcie pierwotnych warunków lub terminu spłaty kredytu , co może nastąpić o tyle o ile strony władne są , w ramach obowiązującego stosunku obligacyjnego modyfikować wzajemne prawa i obowiązki.

To właśnie w ramach ich korekty, opartej na omawianym uregulowaniu, Bank ma obowiązek udzielenia kredytobiorcy dodatkowego terminu na spłatę kredytu ,a równocześnie pouczyć o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację obciążającego go zobowiązania w realizacji którego dotknięta jest opóźnieniem.

Tym samym usprawiedliwionym jest przyjęcie , że obowiązek ten po stronie banku nie powstaje o ile kredyt , został udzielony na podstawie umowy, która przestała obowiązywać przed wejściem w życie przepisu , który stanowi jego normatywną podstawę .

Ale nawet , gdy podzielić zapatrywania skarżącej , że procedura ustanowiona przez normę art. 75 c prawa bankowego dotyczy także takiej wierzytelności, którą Bank (...) w L. dysponował wobec pozwanej spółki , skoro mieści się ona w szeroko ujmowanym pojęciu „spóźnionego zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu „, o jakim stanowi , jej zdaniem , ust. 1 tego przepisu , [to uwzględniając wskazana wyżej część ustaleń faktycznych] to nawet przyjęcie nie dochowania tej procedury , w całości czy w części przez Bank nie stanowi dostatecznej podstawy do oceny , iż jego wierzytelność z tytułu zadłużenia kredytobiorcy nie uzyskuje przymiotów wymagalności i zaskarżalności Takie następstwo zaniechania Banku musiałyby zostać wprost przewidziane przez ustawodawcę.

Zaniechanie to jest natomiast niewadliwie po stronie Banku naruszeniem obowiązku umownego , decydującym o niewłaściwym wykonaniu zobowiązania, w jego relacji z kredytobiorcą. Może być zatem podstawą jego odpowiedzialności odszkodowawczej o ile druga strona dowiedzie samego uszczerbku oraz istnienia adekwatnego związku przyczynowego pomiędzy sposobem zachowania kredytodawcy i szkodą.

Z podanych wyżej przyczyn , w uznaniu apelacji za niezasadną , Sąd Apelacyjny orzekł o jej oddaleniu , na podstawie art. 385 kpc.

Sąd II instancji nie rozstrzygał o kosztach postępowania apelacyjnego albowiem takie żądanie nie zostało przez stronę powodową sformułowane.

SSA Grzegorz Krężolek SSA Regina Kurek SSO / del/ Izabella Dyka